

"LEVEN OP DE HEIBLOEM"

verhalen van vroeger

Een publicatie van Heemkundevereniging Heibloem
Nummer 5 van 18, maart 2024

Stokershorst en de Heibloem in oorlogstijd

Hoofdgebouw voor de oorlog

Vervolg nummer 4

Pater Rector legde hun rustig uit, dat dat de miswijn was, die hij alleen gebruikte en niet anders dan voor de eredienst. "Dat vind ik niets," riep de commandant smalend uit, "de een alles en de andere "Paters" niets." En daarom moesten alle heren hartelijk lachen.

Kortom: het bleek ons wel, dat zij iets zochten om ons te treffen, maar dat zij geen vat op ons konden krijgen. Maar straf moest er volgen, en die straf bestond daarin, dat wij van de boerderijen rond Stokershorst weg moesten. Dan was dat verraad in eens uit. Wij moesten maar een onderkomen zien te krijgen ergens tussen Roermond en Neer.

Wij maakten bezwaren. Wij wezen op de oude Broeders en aan ons volkomen gebrek aan voertuigen om hen over te brengen. Het kon hun niets schelen en het ging hun per slot van rekening niet aan ook. Die ouden deugen net zo min, zei de commandant, en zij moesten net zo goed weg. Maar na lang aanhouden beloofden ze dan, dat zij zouden helpen om de ouden en de zieken per kar te vervoeren. Dat was dat!

Toen wezen wij er op, dat het onmogelijk was om de volgende dag 's morgens om zes al weg te zijn, zoals het bevel luidde. 't Was nu al laat geworden, en wij konden al die mensen, die zo verspreid woonden, vanavond niet meer waarschuwen.

Na enig praten zagen zij dat zelf toch ook in, en de tijd werd verschoven tot twaalf uur. Toen moest ik nog een stuk tekenen betreffende de gestolen textielgoederen en ik kreeg een bundel bankpapier in mijn hand geduwd. Ik dacht dat het duits papier was en stak het achteloos in mijn zak. Daar had ik immers toch niets aan. Maar later, toen ik het te voorschijn haalde, bleek het warempel 1250 gulden in Nederlands geld te zijn. Die zouden best van pas komen. Dat was dus weer een meevallertje bij alle narigheid.

Wij konden gaan. De tolk bracht ons een eindje weg. Hij werd zelfs spraakzaam en vertelde, dat wij er goed vanaf gekomen waren. Er was tevoren al besloten ons de kogel te geven, zei hij! Het kan best wat bangmakerij van de vent geweest zijn, maar dat neemt niet weg, dat wij angstige ogenblikjes bij die commandant beleefd hebben. Afijn, dat begrijpt u zelf ook wel.

't Was al elf uur toen wij bij Hendriks, waar ik gehuisvest was, aankwamen. Veel te laat natuurlijk om nog naar al die boerderijen toe te gaan. En bovendien: de volgende morgen was tijd genoeg; dan kon ieder eerst nog een rustige nacht hebben. En een jobstijding komt immers altijd nog vroeg genoeg.

Bij het krieken van de dag ging ik de andere morgen al op stap. Regen en nog eens regen. 't Was die dag, 10 oktober, het patroonfeest van Broeder Borgias. De jongens hadden er wat werk van gemaakt om het te vieren en nu kwam ik de boel in duigen gooien. Jammer maar niets aan te doen. Ik ging alle boerderijen langs, waar er van ons waren en sprak overal af om om twaalf uur in de buurt van Verstappen te zijn. Wij zouden dan gezamenlijk optrekken naar Heythuysen en verder zouden wij dan wel zien. God zou wel verder voor ons zorgen. Ik zei, dat ze maar niet meer moesten meenemen dan hun zondagse pak, een deken, en een paar reserve kousen en -schoenen. Dat was meer dan genoeg bagage voor een verre reis te voet en in de regen.

Ik heb nog een verzoek gericht tot de commandant van Heythuysen, die in "De Kreppel" verbleef en die nog wat hoger was dan die van Stokershorst, om te mogen blijven, maar ik kreeg, zoals ik eigenlijk wel voorzien had, nul op het request: wij moesten vertrekken!

Om twaalf uur waren bijna allen bijeen bij de boerderij van Verstappen, en daar gingen we dan door de stromende regen, die ons al spoedig door en door nat maakte. Voor ons, gezonde en sterke mensen, was die tocht niet zo erg. Maar och, die arme oude en zieke Broeders.... Maar dat kan Broeder Gabriël, onze ziekenbroeder, u beter vertellen.

Broeder Gabriël vertelt:

Ja, dat heeft u goed, ik was de ziekenbroeder van Stokershorst in die oorlogsdagen en ik moest zorgen voor de oude en zieke Broeders. En omdat ik het er erg druk mee had, mocht Broeder Constantius mij helpen.

Ik zal u een en ander van ons wedervaren vertellen.

Die eerste verplaatsing van Stokershorst naar Hanne, och, dat was zo erg niet. 't Was niet ver en het weer was goed. Maar ja, 't was natuurlijk heel wat voor die oude mensen, om van Stokershorst weg te moeten. Daar was alles geriefelijk voor hen ingericht, doch dat was het voornaamste niet: een kloosterling is nu eenmaal gehecht aan het klooster, en vooral als men ouder is geworden, is die band sterk. Maar bij Hanne hebben de oudjes het toch - de omstandigheden in aanmerking genomen - heel goed gehad. Zij kregen twee kamers: één als zitkamer en één als slaapkamer. Het eten was best. Afijn, in 't kort, Hanne heeft alles gedaan wat hij maar kon om het de Broeders naar de zin en gemakkelijk te maken.

Maar toen kwam - als een donderslag bij heldere hemel - de tijding dat wij naar Heythuysen moesten. Of eigenlijk niet bij heldere hemel, want de lucht was die dag grauw van de wolken,

en regenen! Verschrikkelijk! De hele dag door, zonder ophouden. Al vroeg kwamen er Duitsers aan de deur om te zeggen, dat wij vóór twaalf uur weg moesten zijn. Ik zei, dat wij alleen konden gaan, als ze een paard met kar stuurden om de oudjes en zieken te vervoeren. Wij zullen zien, zeiden ze. Maar er kwam niets.

Nauwelijks had het twaalf uur geslagen, of daar kwamen alweer Duitsers aan. Toen ze ons nog zagen, begonnen ze te vloeken en op te spelen dat het een lieve lust was. "Wat!" schreeuwden ze, "nog niet weg! Direct er uit of we steken de boel in brand." "Als u geen kar stuurt," zei ik rustig, "gaan we niet. Die oude mensen kunnen dat hele eind niet lopen." Brommend en mopperend vertrokken ze.

Toegangspa Stokershorst

Nog geen uur later, weer zo'n kerel. "'t Gaat niet," zei ik weer. "Als u geen kar stuurt, enzovoort. "Hij gluurde eens door de ruiten naar binnen en zag daar de oudjes zitten. "Nee, dat gaat niet," zei hij, "ik zal een kar zien te krijgen."

Een uur later was hij nog niet terug. Maar wel kwamen er toen een paar anderen en weer schreeuwen en vloeken, toen ze ons zagen. Wij moesten er direct uit! Dat die oude mensen niet lopen konden, wat hadden zij daarmee te maken? En als het niet vlug gebeurde, ging de boel in brand. Dan zou je eens zien, dat die ouden best lopen konden. Allemaal bangmakerij, dacht ik. Ik zei zo kalm mogelijk: "Jullie doet maar, als je maar een kar laat komen." Vloekend trokken zij af.

Hanne was wel wat onder de indruk gekomen van al die bedreigingen en begon bang te worden voor zijn boerderij, en om eerlijk te zijn, ik dacht ook dat de Duitsers het wel eens zouden kunnen doen ook. En dus besloten wij om op stap te gaan en te zien hoe we in Heythuysen kwamen. Ik zei tegen de Broeders, dat ze maar kalm aan moesten doen, en dat ze desnoods in ieder huis dat ze passeerden, wat konden gaan rusten. Zeven van de negen

gingen dus op weg, maar Broeder Amatus en Broeder Bemardinus waren onmogelijk in staat om te lopen. Ik prakkizeerde er over, hoe ik hen in 's hemelsnaam naar Heythuysen zou krijgen, toen er op de weg een boerenkar kwam aan dokkeren. U begrijpt, ik er op af en ik hield hem aan. Er zat een Duitser op en de kerel vond goed, dat die twee oudjes een eindje meereden.

Dat was een uitkomst. Met veel moeite kregen wij de beide Broeders boven op de hoge kar. Maar wat doet nu die lamme kerel? In plaats van kalm te rijden, laat hij het paard draven. De kar hotste en botste over de slechte weg, dat het voor een gezond mens al niet was uit te houden, laat staan voor een paar zieken. Toen mijn praten niet hielp, liet ik hem stoppen en haalde de beide Broeders maar weer van de kar af. Wij stonden toen juist bij de boerderij van Van Buggenum. Ik stapte naar binnen om met de boer te overleggen of hij ons niet naar Heythuysen kon en wilde brengen. Maar nee, dat ging niet. Hij kon ons aan geen ander voertuig helpen dan twee kruiwagens. Ten einde raad heb ik die toen maar genomen, in elk een zieke Broeder geplaatst en toen: vooruit! Kolossaal, wat een karwei was dat! Gelukkig dat Broeder Hubertus bij ons gekomen was, want met Broeder Constantius alleen had ik het nooit klaar gespeeld. Nu reden we om beurten een kruiwagen een meter of vijf. Het wiel zakte diep weg in de weke bodem en ik verzeker u, na tien meter duwen was je bekaf.